

Warszawa, 20 lipca 2015 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych
ustaw**

(druk nr 993)

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacją zostały objęte ustawy:

- z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114),
- z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.),
- z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.),
- z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163),
- z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228, z późn. zm.),
- z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r. poz. 567) oraz
- z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. poz. 1863).

Przyjęte zmiany mają na celu z informatyzowanie działań związanych z zakresem powyższych ustaw, przede wszystkim w części dotyczącej ubiegania się o świadczenia tj. składania wniosków oraz postępowania w sprawie ustalania uprawnień i przyznawania świadczeń (rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego, a także wydanie Karty Dużej Rodziny oraz świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej), ale również innych obowiązków organów.

Ideą przyświecającą autorom ustawy było wprowadzenie przepisów, zgodnie z którymi informatyzacją zostaną objęte działania osób ubiegających się o świadczenia, a więc podejmowanych w stosunku do organów administracji, aktywności organów w stosunku do osób wnoszących o przyznanie świadczeń, a także współpracy pomiędzy organami. Istotne jest umożliwienie korzystania przez organy właściwe z danych gromadzonych w rejestrach centralnych i systemach dziedzicznych, aby uzyskać niezbędne informacje o konkretnym beneficjencie, dotychczas przechowywane w rejestrze centralnym w celach jedynie statystycznych, a ponadto odpersonalizowane. Ustawa określa zakres gromadzonych informacji (zanonimizowanych oraz części niezanonimizowanych) w celu umożliwienia weryfikacji danych dla realizacji świadczeń: z pomocy społecznej, rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, określając jednocześnie podmioty uprawnione do dostępu i przetwarzania informacji. Można będzie dokonać także skutecznego doręczenia pism przez organ za pośrednictwem internetowego portalu informacyjno-usługowego (na życzenie zainteresowanego korespondencja będzie mogła w całości odbywać się w formie elektronicznej).

Ustawa ma na celu wprowadzenie możliwości załatwienia sprawy w całości przez internet (od składania wniosków po otrzymanie decyzji), a elektroniczna wymiana informacji pomiędzy instytucjami stanowi dla nich ułatwienie i usprawnienie pracy, w szczególności będą one mogły samodzielnie pozyskiwać niektóre informacje drogą elektroniczną od innych organów (jak z urzędu skarbowego, ZUS-u czy KRUS-u) dla potrzeb weryfikacji danych osób ubiegających się i pobierających świadczenia. Powstanie też możliwość uzyskania informacji o złożeniu wniosku o świadczenie określone w w/w ustawach do konkretnego organu oraz o wydaniu decyzji i jej treści, co zmierza do zapewnienia kompletności systemu w zakresie przyznawania świadczeń.

Możliwość załatwienia sprawy bez konieczności osobistego udania się do urzędu z jednej strony, ma zwiększyć dostępność świadczeń, z drugiej zaś strony elektroniczna wymiana informacji oraz z informatyzowanie postępowań, niezależnie od usprawnienia pracy, pozwoli zapobiec ewentualnym nieprawidłowościom, jak np. jednoczesne pobieranie świadczeń w różnych gminach przez jedną osobę.

Autorzy ustawy podkreślają, że uregulowania ustawy mają służyć likwidowaniu barier administracyjnych w stosunku do obywateli, którzy dzięki usprawnieniu wymiany informacji

między organami administracji publicznej, nie będą musieli uzyskiwać i przedstawiać zaświadczeń od różnych organów.

Zmiany w nowelizowanych ustawach są kompleksowe np. pozyskanie informacji o dochodzie rodziny służy ustaleniu prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zmiana w Prawie o ruchu drogowym (zwiększony dostęp do informacji z centralnej ewidencji pojazdów) pozwala ośrodkowi pomocy społecznej na lepszą ocenę sytuacji majątkowej ubiegających się o świadczenie z pomocy społecznej, także rozszerzenie dostępu do centralnej ewidencji kierowców wpływa na realizację ustawy o pomocy osobom uprawnionych do alimentów (po uzyskaniu informacji, że dłużnik ma uprawnienie do kierowania kierowany jest wniosek do starosty o zatrzymanie mu prawa jazdy). Także inne informacje np. dotyczące niepełnosprawności mogą być udostępniane wskazanym w ustawie podmiotom, jeżeli stanowią kryterium przyznania świadczeń.

Generalnie więc proponowane w ustawie uregulowania pozwolą usprawnić i przyspieszyć niektóre postępowania i zmniejszyć obciążenia pracy instytucji, a także koszty związane z realizacją zadań publicznych.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., ale wyjątkiem są przepisy ustawy o pomocy społecznej w zakresie wywiadu środowiskowego¹⁾ i ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁾, przepisy te wejdą w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw wpłynął do Sejmu (druk nr 3428) w dniu 15 maja 2015 r. Skierowano go do pierwszego czytania w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, a ponadto w dniu 26 maja 2015 r. projekt został skierowany do opinii organizacji samorządowych.

W dniu 11 czerwca 2015 r. Komisja przeprowadziła pierwsze czytanie, następnie powołała do dalszych prac podkomisję. Po rozpatrzeniu sprawozdania podkomisji, Komisja Polityki Społecznej i Rodziny przyjęła sprawozdanie (druk nr 3598), którego brzmienie nie

---

¹⁾ sporządzania go na potrzeby jednostki z terenu innej gminy oraz dopuszczalnej formy wywiadu – papierowej lub elektronicznej

²⁾ możliwość korzystania przez zespoły orzekające o niepełnosprawności z wymiany między organami niektórych informacji o osobach, które złożyły wniosek o orzeczenie.

różni się w sposób istotny od przedłożenia (dokonano niezbędnych korekt redakcyjnych poprawiających brzmienie przepisów), przesunięto jednak termin wejścia w życie ustawy na dzień 1 stycznia 2016 r. (projekt zakładał 14 – dniowy okres vacatio legis).

Podczas drugiego czytania na 96. posiedzeniu Sejmu zgłoszono dwie poprawki (dotyczącą terminologii i właściwego oznaczenia w odesłaniu). Komisja rekomendowała przyjęcie obu poprawek. Sejm zaakceptował stanowisko Komisji.

Ustawa została przyjęta na 96. posiedzeniu Sejmu 292 głosami za, przy 147 głosach przeciw i 1 wstrzymującym się.

Ustawa nie budzi poważniejszych zastrzeżeń legislacyjnych.

Bożena Langner

Główny legislator